

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 181

Maribor, ponedeljek 11. avgusta 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglašje sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Sinaja in Praga ter ostala Evropa

Jasno je bilo vnaprej, da bodo sklepi konference v Sinaji, predvsem praktični zaključek o carinski uniji med Jugoslavijo in Rumunijo, izzvali v Evropi različnejše komentarje. Poročali smo že o glasovih francoskega tiska, zato jih ne bomo več ponavljali, ugotovimo samo soglasno sodbo francoskih listov, da pomenijo sinajski sklepi prvi praktični korak k Briandovi Panevropl.

Zanimati nas mora predvsem, kaj je pomekel na sinajske rezultate tretji kompacient v Mali antanti, češkoslovaška republika odnosno njeni reprezentanti. In tu imamo danes že izjavo predsednika češkoslovaške vlade g. Udržala, ki v svojem odgovoru na brzojavno obvestilo o uspehih sinajske konference, poslano mu od našega ministra dr. Kunianudija, poudarja, da se bo Češkoslovaška pridružila prizadevanju Jugoslavije in Rumunije, da se omogoči sodelovanje, napredek in prosper Male antante. Politično glasilo češkoslovaškega ministra za zunanje zadeve dr. Beneša, »Prager Presse«, pa je v svoji številki od 8. tm. v članku »Prag und Sinaja« obširno razpravljalo o sinajski konferenci in njenih sklepih. Povdarja, da »sinajski sporazum pomeni v resnici enega najvažnejših poskusov za uresničenje programa, ki ga Mala antanta zasleduje že celo vrsto let in ki je vočigled sedanjemu gospodarskemu položaju osrednje Evrope in Evrope sploh izredno aktualen. Je to program izgradnje medsebojnih odnošajev držav Male antante na gospodarskem polju, program, da se nova srednja Evropa gospodarsko tesneje združi in tako v svojem okviru doprinese k rešitvi problemov, ki v eni ali drugi obliki zadevajo celo Evropo«. »Mala antanta« — pravi list dalje — »je skoro celo svojo zadnjo konferenco v Štrbskem Plesu posvetila temu vprašanju in določila gotov postopek, katerega prva etapa je sinajska konferenca. Že v Štrbskem Plesu je bilo sklenjeno, da morajo tam podpisati češkoslovaško-rumunski trgovski pogodbi slediti jugoslovensko-rumunska pogajanja o pogojih za tesnejše gospodarsko sodelovanje obeh držav. Potem šele bi sledila nova pogajanja obeh teh agrarnih držav kot celote s Češkoslovaško kot pretežno industrijsko državo s končnim ciljem gospodarske Male antante.« Izjavi predsednika češkoslovaške vlade in pa poloficijoznega dr. Beneševga glasila dovolj jasno kažeta, v kako težki zmoti so bili oni, ki so se že veselili, da pomeni sinajski konferenca — razpoko v Mali antanti.

In Poljska? Dala je najbolj nedvomen odgovor s tem, da je sklicala v Varšavo konferenco srednjeevropskih držav, ki ima v bistvu nalogo, da razširi to, kar je bilo sklenjeno v Sinaji, na večji krog držav, zlasti pa tudi, da podpre temeljno misel sinajske konference: izboljšati organizacijo in racionalizacijo poljedelske produkcije ter prodaje kmetijskih produktov ter tako rešiti vprašanje agrarne krize.

Veličastna narodna slavnost v Apačah

TISOČGLAVA MNOŽICA MANIFESTIRA ZA JUGOSLAVIJO.

APAČE, 11. avg. Včeraj popoldne so doživele potujčene obmejne Apače veličastno narodno in patrijotično slavnost, katera bo vsem, ki so se je udeležili, ostala še dolgo v spominu. Na poziv tamkajšnjega krajevnega odbora Narodne Odbrane, ki je pod vodstvom agilnega mladega zdravnika g. dr. Pečeta zbral preko 30 zavednih članov in članic, so se na prvo slovensko veselico v metropoli Apaške kotline zbrali člani in članice raznih narodnih in patrijotičnih društev, kakor Narodne Odbrane, Sokola, kluba »Meja«, društva »Jadrana«, Jadranske straže, Slovenskega planinskega društva itd. z vse naše meje in daleč iz zaledja.

Mariborčani so pohiteli v Apače na treh avtobusih in avtomobilih, posamezniki so pa prispeli tudi z motocikli in kolesi. Oče Slovenskih gor, neumorni g. dr. Gorišek, je pripeljal iz Sv. Lenarta preko 50 svojih ljudi, zelo številno so pa bili zastopani tudi Gornjeadgončani, Ljutomerčani in narodniki iz vseh krajev severnih obronkov Slovenskih gor.

Vso to tisočglavo, po domačih Slovencih in tudi Nemcih pomnčeno množico je s podija, postavljenega na slavnostno okrašenem dvorišču gostilne Fürst pozdravil g. dr. Peče, naglašajoč veliki pomen te prve slovenske priredit-

ve v Apačah. Za njim so pa govorili še: minister v p. g. dr. Kučovec za oblastni odbor Narodne Odbrane v Mariboru, ki je v svojem obširnem govoru obrazložil dolžnosti, ki jih imamo kot državljani zedinjene Jugoslavije; g. dr. Gorišek za mariborsko Sokolsko župo; g. dr. Šalamun iz Ptuja za Sokola in Narodno Odbrano v Ptuj; g. Radivoj Rehar za klub »Meja« in Oblastno strelsko družino ter g. dr. Bergoč za društvo »Jadrana«.

Po govorih se je razvila animirana zabava, katero so dvigali nastopi pevcev »Jadrana« pod vodstvom g. Laha, nastopi domačih pevcev ter tamburaškega zbora. Prvič se je tako veličastno glasila lepa slovenska pesem v tem kraju in prvič so domači Slovenci in Nemci spoznali našo kulturo. Izletniki, med katerimi je bil tudi naš pesnik-romar g. Radivoj Peterlin-Petruška iz Ljubljane, so se pa seznanili z onim obmejnimi prebivalstvom, ki je bilo doslej brez vseh stikov s svojim zaledjem.

Zabava se je vedno lepše razvijala in zares težko je vsem bilo slovo od Apač. Posebno »Jadranaši« so morali še pred odhodom na česti zapeti več pesmi. Včerajšnja prireditev v Apačah je bila pravcati narodni tabor, zato bo brez dvoma tvorila važen mejnik v zaključitvi prošlosti in začetku nove bodočnosti.

Politična napetost v Rumuniji

TITULESCU POSKUŠA SESTAVITI KONCENTRACIJSKO VLADO. — VESTI O DIKTATURI SE POTRjujeJO.

BUKAREŠTA, 11. avgusta. Resno nasprotstvo, ki je nastalo med kraljem Karlom in predsednikom vlade Maniuom v vprašanju kraljevega kronanja, bo najbrž zaključeno z ostavko Maniuove vlade. V zvezi s tem se potrjujejo vesti, da bo v Rumuniji proglašena diktatura. Londonški poslanik Titulescu, ki ga je kralj pozval v Bukarešto, da posreduje v vseh spornih vprašanjih, skuša najti drug izhod. Po celodnevni posvetovanjih, ki so se vršila v soboto in včeraj v Sinaji med kraljem Karlom, člani vlade in Titulescom, pa doslej še ni prišlo do nobenega sporazuma. V poučenih političnih krogih pričakujejo zato vsak hip ostavko

Maniuove vlade in proglasitev diktature. Ni pa izključeno, da bo Titulescu sam poskusil sestaviti koncentracijsko vladu, v kateri bi bile zastopane vse stranke, kar bi tudi najbolj odgovarjalo želji kralja. Vsekakor pade še tekom tega tedna odločitev, ki jo pričakujejo v vseh političnih krogih z največjo nestrpnostjo.

Troje novih škofij?

ZAGREB, 11. avgusta. V okviru evharističnega kongresa, ki se bo vršil prihodnji teden v Zagrebu, bodo konferirali tudi jugoslovenski škofje. Razpravljali

pomeni prvi močan protiudarec Male antante proti italijansko-madžarski politiki v Srednji Evropi in na Balkanu. V Sinaji je bil storjen poskus, da se Evropa potegne iz fatalnega kroga italijansko-madžarske vojne politike in da se na novo organizira na bazi sodelovanja Male antante in Poljske na eni ter Nemčije in Francije na drugi strani. Avstrija bo napram tej novi konstelaciji čimprej morala zavzeti stališče. Tudi Nemčija bo morala priti do pravilnega razumevanja, da ljudje, ki delajo v tem pravcu, žele nenehno sodelovanja.

Končno še naj kot zanimivost navedemo članek španskega liberalnega organa »El Solo«, ki vidi v dejstvu, da se države Male antante sporazumevajo tudi z Madžarsko, svojo politično nasprotnico, dokaz za pacifistično politiko Male antante.

bodo predvsem o novi razmejitvi škofij. Predložen je načrt, da se ustanovijo tri nove škofije, in sicer tako da se proglašijo območja banatske, bačke in dalmatinske škofijske administracije za samostojne škofije. Razen tega bo na škofovski konferenci govora tudi o vprašanju konkordata.

Kje so Rothermerovi milijoni?

BUDIMPEŠTA, 11. avgusta. Po vsem Madžarskem je izzvalo velikansko senzacijo razkritje lista »Regaly Ujsag« o novi korupcijski aferi, v katero so zapleteni najvišji legitimistični krogi. Znanl angleški lord Rothermer je daroval za razne humanistične svrhe na Madžarskem pet milijonov pengov, to je domala petdeset milijonov Din. Ta denar pa je izginil brez sledu. Niti eno v poštevi prihajajočih društev ni prejelo niti pare. List zahteva, naj visoka gospoda, ki je sprejela denar od bogatega Angleža, takoj položi račune. Z ozirom na dejstvo, da je »Regaly Ujsag« organ vojnega ministra Gömbösa, so na Madžarskem prepričani, da ima vsa afera tudi politično ozadje.

„R 100“ pred povratkom

MONTREAL, 11. avgusta. Angleški zrakoplov »R 100«, ki je prispel pred tednom dni v Montreal, je včeraj startal na polet nad Kanado, v sredo pa se dvigne v slučaju ugodnega vremena k povratku v Evropo. Trenutno pa vremenske prognoze niso ugodne.

Nemiri v Indiji

LONDON, 11. avgusta. Okoli Pešavara so se vršili hudi boji angleške indijske armade z bojevniki afriškega plemena. Bojevitve čete domačinov so se u-taborile pred mostom in prekinile vse zveze mesta z okolico. Angleži so izvršili tudi letalske in bombne napade ter prizadeli Afridom ogromne izgube. Pa tudi Angleži sami imajo izgube okoli 500 mož.

ORJAŠKO LETALO ZA 100 POTNIKOV.

BUFFALO, 11. avgusta. Consolidated Aircraft Corporation najavlja zgradbo 16motornega vodnega letala, ki bo lahko prevažalo 100 potnikov ter bo tudi sicer ustrezalo vsem zahtevam prekomorskega prevoznega sredstva.

Prvi nastop plavačev ISSK Maribora.

O priliki slovesne otvoritve bazena novega kopališča v Slovenski Bistrici je imela včeraj svoj prvi javni nastop mlada mnogo obetajoča plavalna sekcija ISSK Maribora. V bazenu 20x30 m je nastopilo poleg domačih še deset plavačev imenovanega kluba iz Maribora. Uspeh tekem je bil naslednji:

Plavanje prostega stila: 1. Stanko Bertonec (Maribor), 2. Vežjak (Slov. Bistrica), 3. Škofič (Maribor).

Plavanje prsnega stila: 1. Kožuh, 2. Stanko Bertonec, 3. Humek (vsi ISSK Maribor).

Skakanje: najbolj so se odlikovali Bertonec, Mlekuš, Stopar, Vrtovec (vsi ISSK Maribor).

Kolesarske srale

so zopet na delu! Bančnemu slugi Francu Hagendorferju je odpeljal neki neznanec iz veže Narodne banke rabljeno dvokolo znamke »Torpedo«, vredno Din 800.—. Za storilcem ni sledu.

Mariborska okolica in gasilstvo

PO LJUBLJANSKEM KONGRESU. — SLOVANSKA ORIJENTACIJA. — NAŠA DRUŠTVA NEKDAJ IN DANES. — NAPREDEK V DRUŠTVIH. — REKORD V STUDENCIH. — BODO ČI JUBILEJI IN SLAVNOSTI.

Minuli so veličastni dnevi ljubljanskih gasilskih svečanosti. Ne samo iz Jugoslavije, temveč iz vsega slovanskega sveta so se zgrinjele velike množice »tihih junakov«. Tudi mariborska okolica se je z nekaterimi deputacijami udeležila prekrasne in mogočnega trodnevnega slavlja. Polni navdušenja so se naši gasilci vračali in obžalovali, da se kongresa ni udeležilo mnogo več tovarišev. Posebno važno bi bilo to za društva mariborske okolice, ki so nekdanj imela v veliki meri značaj raznarodovanja in širjenja nemštva.

Saj nam je še živo v spomin agresivnost nemške politike, ki se ni sramovala napadov niti na fronti človekoljubja in pomoči bližnjemu. Nemško organizirana društva v slovenskih krajih, prosluli pangermanski »Feuerwehrralli«, izleti, nastopi, posebno pa slavni »Bierfesti« — vse to se je vršilo očitno v znamenju nemške ekspanzivnosti. Le na papirju so oznanjali evangelij človekoljubja in vzajemne samopomoči, glavni cilj pa jim je bil »Drang nach Süden«. Kdor se spominja predvojnih gasilskih prireditvev v Mariboru in okolici ve, da tam za zavednega Slovenca ni bilo prostora. Izključno nemška govorica in običajno popivanje ob vsaki priliki je na žalost visoko dvignilo popularnost gasilske organizacije, plemeniti motivi so pa bili potisnjeni daleč v ozadje...

K sreči je s prevratom tudi gasilstvo pričelo hoditi nova pota. Začetne težkoče so bile tuintam neznosne, premagali so jih z lahkoto tam, kjer se je posrečilo dvigniti prapor nesebičnosti in pravega človekoljubja nad vso tradicijo stare gasilske organizacije.

Danes lahko z veseljem ugotavljamo, da je — po zaslugah vrlih slovenskih organizatorjev gasilstva — tudi pri nas ideja prave humanitarnosti globoko zasidrana v ljudskih srcih, kar prepričevalno dokazujejo naša podeželska gasilna društva, ki stoje danes na rogah kot naša prava narodna vojska človekoljubja, vedno pripravljena za pomoč mestu in vasi, kmetu, delavcu in meščanu.

Ako pa so bili naši delegati (žal — maloštevilni!) ob minulem kongresu priče obnove slovanske vzajemnosti, bo ta vodilna ideja v bodoče morala gotovo najti globok odmev tudi pri nas. Slovanstvo čustvovanje je dobilo izraza v trdni volji, postaviti bodoče udejstvovanje jugoslovenskega gasilstva na širšo bazo slovanske ideologije. Kakor je Sokolstvo vtelesilo v sebi živo slovansko idejo, tako naj bo tudi gasilstvo — po vzoru bratov Čehov — kot druga ljudska, z duhom discipline in bratstva prožeta organizacija! Besede podstarešine SKJ br. Gangla, ki jih je napisal ob kongresu, nam kažejo pota bodočega dela.

Dejstvo, da naše gasilstvo danes predstavlja najširše plasti ljudstva, naš sili, da v smislu januarskega manifesta Nj. Velik kralja še posebno cenimo to nesebično in nestransko organizacijo. Prav tako smo pa tudi uverjeni, da bo v gasilskih društvih prišlo do izraza upoštevane pionirjeve telesne in duševne moči, kar je predpogoj za vsakega »junaka človekoljubja«. Parola »Vsak Sokol — gasilec, vsak gasilec — Sokol!« naj bi poglobila idejo človekoljubja, predvsem pa bi naj dvignila v naših obmejnih krajih ljubezen do domačije, — naš domovinski čuti!

V mariborski okolici opazimo v zadnjih letih težnjo po čim boljšem tehničnem napredku gasilskih društev. S tem je ideja bratske pomoči, olanitve imetja in življenja v ospredju. Može in mladeniči posameznih društev kar tekmujejo pri nabiranju darov za moderne brizgalne, avtomobile itd. Tako v naši okolici danes skoro ni več društva brez več ali manj moderne gasilskega orodja. Da se misel gasilstva pri nas hvalevredno širi, nam dokazujejo ustanovitve nekaterih novih društev n. pr. Št. III, kjer se je včeraj 10. tm. vršila revija obmejnih gasilcev.

Isti dan je praznovalo svojo 40letnico društvo v Rušah — v malem Beogradu, kjer je bivšemu nemškemu pritisku tvorilo trd oreh. Danes se lepo razvija in je eno najagilnejših društev mariborske gasilske župe. O Pobrežju smo prinesli že poročilo.

15. tm. obhajajo 40letnico tudi gasilci v Pekrah. Društvo — dasi majhno — ima danes že motorno brizgalno in svoj avto. Nekdanj je bilo strogo nemško orijentirano, danes je pa v slovenskih rokah.

Rekord v gasilskem prizadevanju naše okolice dosegajo Studenci, ki so si še le 1. 1921 — brez sredstev — ustanovili močno gasilsko društvo, ki si je v kratki dobi nabavilo obsežen inventar: majhno in veliko ročno brizgalno, eno motorno brizgalno in požarni avtomobil. Razen tega ima društvo svoj dom, ki ga namerava še povečati. 17. tm. pa bo blagoslovitev nove velike turbinske brizgalne, za katero se je pokazala potreba pri večjih požarih. Društvo je ustanovil in vodi župan g. Kaloh, ki kaže tudi kof župni tajnik mnogo volje za napredek v mariborskem okrožju. Vsekakor izreden primer vztrajnosti in požrtvovalnosti!

Ker je mesto po vzornih gasilcih izredno dobro zavarovano proti požarnim nesrečam in je tudi mariborska okolica gasilsko dobro opremljena, nam lahko lega v srca srečna zavest varnosti.

Dnevi slovanskega gasilskega kongresa v naši ožji domovini pa bodo v duše naših gasilcev brezdomno vtisnili še misel slovanske vzajemnosti in s tem bo močno ojačeno slovansko čustvovanje naše severne meje.

Ob sedemdesetletnici Josipa Mešička

Zazarela je zvezda... 70 let je žarela in sedaj je prilila novih moči, da bo še žarela in obsijavala vse njegovo življenje, od začetka do konca.

Rodil se je Josip I. 1860. v Rajhenburgu. Študiral je učiteljske v Mariboru, kjer ga je tudi dovršil. Prvo njegovo mesto so bile Pišce, nato Brežice. Zatem je bil šolski upravitelj v Globokem, nato v Sevnici nad 29 let. L. 1922. je, 62 let star — stopil v zaslužni pokoj. — Idealen je bil in je še! Vzgojitelj naroda je bil in je hotel biti! Ni se uklanjal tedanje mu režimu, bil je vedno vrl Slovenec, kar je vsak čas kazal v boju s »Schulvereinovci«, ki so vedno govorili: »Der Mešiček ist noch immer in Lichtenwald (Sevnica)!« Vedno je delal na slovenskem prosvetnem polju, poln idealizma, po n. navdušenja, že nekdanj v veri, da bo vzklija prava domovina. Povsod so ga ljubili! V Globokem so ga izvolili za častnega občana radi mnogih zaslug. V Sevnici je bil dolgo vrsto let predsednik Ciril-Metodove podružnice. Dolgo let je bil tudi predstavnik »Gospodarskega Glasnika«. Tudi šolske knjige je pisal: pomožne učne zemljepisne, fizične in kemijske. Kar je storil na izvenšolskem polju, le težko napiše pero. — Mnogo je bilo, ne da se povedati! Vedno mu je pomagala tudi njegova žena, ga Anka, vzorna žena, vzorna mati in vzorna učiteljica. Mnogokrat bi skoraj bil omagal pod težkim delom, a je vedno obstal, brez padca je došel na Golgoto, na katero je hodil mnogokrat v življenju. Leto za letom je minevalo, dobra dela so se kopičila vedno bolj, z njimi pa so prihajali tudi sivi lasje in so mu spletli častljivo krono starosti. Kaj je to, starosti? Njegov duh je čil, mlad, še hoče delati, čeprav mu ne bi bilo treba. Včeraj je slavil Josip svoj jubilej v krogu zveste družice, pridnih, naidebnih otrok in sorodnikov. Žlimo mu še en jubilej, ko bo popolnoma zadovoljen in srečen, ko bo zrl pred sabo poleg vsega drugega še svojo deco, ki še ni s študiji gotova. Bog mu naj naklone še mnogo let in ga naj ohrani tako čilega, kakor je danes! Še enkrat kliče mo vrlemu jubilaru: Živijo! De

Mariborski in dnevni drobiž

Kralj na Bledu.

Včeraj dopoldne je kralj iz Beograda prispel na Bled in se nastanil v vili Suvoabor za svoj običajni poletni oddih.

Spomenik Ivanu Cankarju

so včeraj odkrili v njegovi rojstni Vrhniki na zelo slovesen način. Že v soboto se je vršila v Rokodelskem domu Cankarjeva akademija, včeraj pa je prispela zlasti iz Ljubljane in iz bližnjih krajev velika množica naroda se poklonit velikemu geniju. Banskno upravo je zastopal podban dr. Pirkmajer. Odkrili so najprej spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši, nato pa spomenik na Glavnem trgu. Slavnostni govor je imel pisatelj Fr. Finžgar, kratek, a v srce segajoč. Slavnosti so se udeležili tudi ameriški Slovenci, ki so na izletih v domovini, in so položili venec na Cankarjev grob pri Sv. Križu. Na spomenik pa sta bila položena tudi venca kralja in vlade.

V Počitniškem domu kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju

je od 1. tm. tretja skupina 160 otrok in sicer 67 brezplačnih na stroške mestne občine mariborske, 25 iz banovinskega dečjega doma v Mariboru, 14 iz dečjih domov v Ljubljani, 10 otrok iz Trsta na stroške tržaškega podpornega društva, 30 s podporo banske uprave in 14 na lastne stroške. Nadzorstvo v koloniji vodita ta mesec šolski upravitelj Viktor Grčar in njegova gospa, v oddelku v šoli pa učitelj Josip Malenšek. Zdravstveno stanje otrok je kljub slabemu vremenu povoljno. Pretekli teden je daroval deci grof Attems ustreljenega srnjaka.

Z gradnjo palače SUZOR-ja

nasproti sodišča pričneta jutri zjutraj tvrdki inž. Jelenec-Slajmer ter Živic, ki ste vložili skupno ponudbo in katerima je bila zgradba končno — po dolgih in neprijetnih borbah — oddana.

Posestno gibanje.

Jakob Saurin je prodal Antonu Sporerju in Matildi Engelsfeld za 280.000 Din hišo št. 10 v Erjavčevi ulici.

Himen.

V soboto 9. tm. sta bila v mariborski stolni cerkvi poročena gđ. Lenica Čuček, učiteljica v Prekmurju, in g. inž. Slavko Prebešek iz Maribora. Bilo srečno!

Na naslov Mestnega avtobus podjetja.

Menda se je že pripetilo avtobusom vseh naših mestnih prog, da so bili med svojo redno turo dirigirani naenkrat za eno ali dve vožnji na otok, ker je občinstvo čakala na Glavnem trgu ter prometa ni zmožni v to določeni voz. Kakor pa je to vse lepo in prav, da se ustreže občinstvu od strani podjetja, tako pa ni ne lepo in tudi ne prav, da se to zgodi na konto drugega občinstva, ki čaka pri Veliki kavarni, da bi se odpelalo, kamor je namenjeno in ki mora tudi računati s časom. Že parkrat je prišlo pri Veliki kavarni do ogorčenih protestov in upravičenega zabavljanja vsled tega. Podjetje naj ob takih prilikah dirigira rezervne voze, ne pa onih iz prog. — Ob tržnih dnevih, zlasti če je še slabo vreme, je dopoldne avtobus na progi 2 tako prenapolnjen, da ne zmaguje prometa. To se je videlo posebno preteklo soboto. Ali bi podjetje v takih slučajih ne moglo vsaj za par ur dati v promet še rezervni voz, ali pa določiti za take dneve v času največjega prometa za to progo večji voz?

Posnetki slovesne otvoritve »Počitniškega doma kraljice Marije«

pri Sv. Martinu na Pohorju dne 3. tm. so razstavljeni v trgovini Zlate Brišnik v Slovenski ulici.

Poročila sta se

včeraj 10. tm. v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. Tone Lazar, šolski upravitelj v Sv. Martinu pri Vurberku, in gđ. Katinaka Robnikova, učiteljica ravnotam, hčerka znanega veleposestnika p. d. Čandra iz Lobnice pri Rušah. Bilo srečno!

Čegavo je kolo?

Pri Brandhofu (Studenca) so včeraj pokolo brez blatnikov, brez številke in poldne otroci v nekem grmovju našli brez znamke. Kolo je bilo najbrže od sobote na nedeljo ukradeno in ga je tat ali pustil, ko je videl, da je malovredno, ali pa si ga je hranil. Kolo je shranjeno sedaj na orožniški postaji v Studenci.

Borza dela.

Od 3. do 9. avgusta je pri borzi dela v Mariboru iskalo dela 172 moških in 48 žensk, tedaj 220 oseb; 99 službenih mest je bilo prostih, 4 osebe so odpotovale, da iščejo delo, 91 jih je bilo izbranih iz evidence, koncem tedna pa jih je ostalo še 626 v evidenci. — Od 1. januarja do 9. avgusta je dela iskalo 3331 moških in 1701 žensk, 3770 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 1480 moških in 1220 žensk, odpotovalo jih je 284, odpadlo pa 1422.

Zagoneten slučaj.

Zasebnica Ivana Vračko, rojena Šnuderl v Tvorniški ulici 24, je že dva dni pogrešala svojega 23letnega nezakonskega sina Frana Šnuderla, ki je po nekem prepiru — neznanokam izginil. Dobila pa je včeraj zjutraj anonimno dopisnico sledeče vsebine: »Gospa Šnuderl! Ptu! 8. VIII. 1930. Naznamim Vam, da je Vaš Franc danes ob 10. uri ponoči skočil iz mosta v vodu. Jaz sem se učil sa njime pri Kiffmannu. On je meni rekel, da nema dela in nič nema; napravil je nekaj doma in zato mu je žal bilo in je skočil z ledrato tašno v vodo... Niso ga še van vlekli in ne znajo še, gde bo.« — Dopisnica je brez podpisa in datirana 8. VIII. ter oddana, po poštnem pečatu soditi — na Pragerskem. Dopisnica je izročena policiji. Seveda je za enkrat mogoče samo sumiti, da je fant izvršil samomor, ker je tudi verjetno, da je eventualno hotel zbrisati za seboj vsako sled.

S policije.

Na ričet je bil sprejet poslednjih 24 ur samo neki Stanko P. zaradi razgrajanja — Prijave, ki jih je bilo tudi samo pet, govore o telesni poškodbi, neplačanih voznini, karambolu in prestopkih avtomobilskih predpisov.

O slaboumnem fantu

Tonetu Volčjaku, čigar mati živi v Mariboru, smo že svoječasno poročali, da se spušča v širni svet in prihaja v svoji nevrtačljivosti vedno v konflikte z oblastvi. Nazadnje je pobegnil 23letni fant že meseca februarja od svoje matere in krenil v neznano smer. Te dni pa je prešla mati od nesrečnega sina poročilo, da ga imajo v policijskih zaporih v Virovitici, kjer se je zaradi svoje živčne bolezni gotovo zopet kaj pregrešil proti predpisom. Fant je za delo nesposoben in se je svojedobno potikal celo po Franciji in Italiji.

Karambol na Ruški cesti.

Včeraj popoldne sta vozila po Ruški cesti drug proti drugemu študentski mesar Fran Kučer z enovprežnim vozom in pa trgovski zastopnik Avstrijec Šmid z motociklom. V kritičnem trenutku sta se znašla oba na isti strani ceste in se je zaletelo motorno kolo v kobilu Kučerja. Žival je bila tako težko poškodovana, da je pozneje poginila. Pa tudi motorno kolo se je nekaj polomilo in zahtevata sedaj oba odškodnino. Predvsem bodo morali seveda dognati, kdo je kriv nesreči. Ker je ena stranka inozemec, so ji začasno zasegli motocikel, dokler se ne zaključi pravda.

Če menjaš v gneči denar.

Posestnica Jesenko Neža iz Slovenje vasi pri Ptuj je v soboto na trgu prodajala žito. Neka neznana gospa je kupila žita za Din 13 in ponudila kmetiči stotak v izmenjavo. Jesenkova je res našla Din 87. — v roke neznane gospe, ki je s stotakom, sprejetim drobižem in žitom izginila v gneči. Jesenkova je za deva prijavila policiji, ki išče neznano osebo. Verjetno je, da se je zgodilo to nenamerno in pomotoma in je mogoče, da se bo neznana oseba javila sama ter vrnila oškodovani kmetiči stotak.

Dramatičen lov za kolesarskim tatom.

Včeraj popoldne si je neki neznanec »izposodil« eno izmed 5 koles pred gostilno Kopriva v Kamnici in se spustil jažno proti Mariboru. Lastnik kolesa Alojz Fuks je takoj in po golem naključju zapazil beguna. Pograbil je prvo kolo, ki mu je prišlo pod roko, ter je se z vso brzino spustil za tatom. Pod znanim klancem ga je res dohitel in se brez besed — zaletel vanj s tako silo, da sta oba padla. Lastnik kolesa je primerno obračunal s tatom ter šepavo odpeljal obe kolesi nazaj.

ODPRAVA RODBINSKEGA ŽIVLJENJA V RUSIJI.

Pri reševanju problema nove rodbine je seveda velikega pomena vzgoja dece. V Moskvi naglašajo odločilni krogi, da morajo vcepljati otrokom novo psihologijo izkušeni sociologi in narodni gospodarji, da bo potem postala deca vnetja za nov družabni red. Toda dečji domovi ne smejo postati izolirani internati, kakoršni so bili nekoč. Nasprotno morajo imeti prost vstop v domove starši tamošnjih otrok, kakor bodo smeli tudi otroci po mili volji obiskovati svoje roditelje. Ta novi rodbinski red se že uvaža v nekaterih sovjetskih mestih. Nove socialistične kolonije nastajajo okoli Dneproprostora, Staljingrada in Magnitogovska. V kratkem se bodo pokazali prvi rezultati poskusa, da se spremeni in preuredi ono, kar je bilo doslej največja svetinja človeštva — rodbinsko življenje.

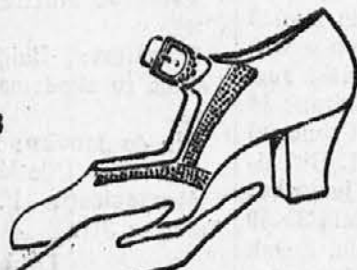
Pri zastrupljenju z gobami moramo najprej izprazniti želodec. Ako nimamo pri roki bljuvne soli (Breachweinstein), dosežemo bljuvanje z milnico ali pa z v vodi rastopljeno gorčico. Razen tega damo mrzlo vodo, vročo sedno kopel ter vroče obkladke na želodec in spodnje telo. Takoj je treba poklicati zdravnika, ki bode s protistrupom (Antifalin etc) poskusil onemogočiti delovanje strupa gob.

Pri zastrupljenju z gobami moramo ločiti dvoje vrst zastrupljenja in sicer: zastrupljenje s strupenimi gobami, čigar

je radi volitev v Nemčiji preložen na čas od 16. do 23. sept. Kongres bo na Dunaju in vlada zanj v krogih zdravnikov in pedagogov ogromno zanimanje.

sprejme dijakinja na dom. Naslov po-
ve uprava. 2250

Zlata Soss - Brišnik

Vzorec 119
Din 229.—Vzorec 153
Din 229.—Vzorec 944
Din 229.—Vzorec 961
Din 229.—

VESELJE IZPREHODA

Vam doprinesejo krasni in udobni čevlji.
— Predlagamo Vam zadnje novosti.

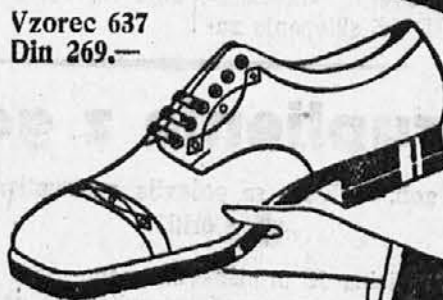
Najnovejši modeli, dovršen izdelek, izbran
materijal, pri tem pa nizke cene so odlika
naših proizvodov.

Krasna oblika, odgovarjajoča barva jih
store za harmonično dopolnilo Vaše se-
zonske obleke.

Preglejte bogato izbiro naših prodajalnic,
preskusite njih udobnost, odločite se!

Smo Vam na uslugo!

Rata

Vzorec 965
Din 269.—Vzorec 927
Din 269.—Vzorec 322
Din 269.—Vzorec 637
Din 269.—

K. M. Čapek - Chodš

Jindri

Roman. — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač. 35

»Dočim to pri ženi ni golo znamenje — ampak popolna smotrenost... nosi to mož le kot golo znamenje... kot simbol svoje podrejenosti ženi,« je razlagala Jiřina besedo za besedo, fascinirana po kačjem pogledu dr. Černega in komaj ovladujoč svoj jezik.

»Vidite, gospodična — kolega!« se je oglašil zopet neizprosni agent provokatér, »pri moji veri, da bi rajši videl med nami znamenje enakošči nego vaše povišanje, morda bi potem lažje izvedel dokaz za to. Kakšna diskusija je to, če nasprotnik prikriva to, za kar prav za prav gre!«

Jiřina, ki je doslej žarela od sramu, je pobledela in rekla:

»To so seski na moških prsih!«

Kakor bi ga bilo nekaj pičilo, je poskočil Jindra Pavák, tako da se je sam prestrašil svoje nagle kretanje.

III.

Jindra kavalir.

Odhajal je potem že prostodušneje, ne da bi bil kdo to opazil.

Vtis, ki ga je napravil Jiřinin izrek na Opalko, je bil tak, da je skrila filozofka pred njim svoje obličje na prsih gospe Putove. Jindra je zagledal še prestrašena začudena oči Malvine ki so vprašajoče iskale soglasja pri ostalih družicah, ki so od prve do zadnje povešale glave in se nemirno presedale, kakor bi prav zdaj opazile, da so na tri četrtine nage.

To je bil splošen, nem izraz — samo v zadregi je kdo zakašljaj — najmučnejše indignacije, o kateri ni bilo niti sledu, ko je Malva pripovedovala historijo o tovarnarjevi gospe.

Zato pa je govoril dr. Černý o ženi, ki je baje od grla do podkolen samo en spol.

»Prosim, doktor, poprimite se druge teme!« je zakričala nanj gospa Putova.

»Predlagam temo: domov!« se je odzval žalostni glas Silvin.

To so bile zadnje besede, ki jih je Jindra še slišal. Odšel je v »klubovo« bajto, se preoblekel in jo mahal dalje proti precej oddaljenemu pristanu.

Tu je že stalo polno ljudi; čakali so na poslednji parnik. Krasni poletni dan je povzročil ta naval; vsakdo se je vračal domov kar najpozneje. Solnce je bilo že davno za silurskimi tvorbami nasprotnega brega in o njegovem nagibanju za griče je pričalo nekoliko projektiranih, neskončno nežnih in ostrih ravnih črt, katere so metali nekateri različni ostri skalni vrhovi s svojimi sencami na zelene poljane nad reko in celo pokrajino...

Oh, kako zelo se je jezil Jindra!

Opalka je bila gnusoba pred Gospodom, to je bilo gotovo, sicer bi bil moral Jindra priznati, da je on preveč in na nepravem mestu sramežljiv.

Spomnil se je na afero, ki jo je imel nekoč pred leti s kolegi in ki mu je vselej mrzela, kadarkoli mu je prišla na misel. Izrekel je nekoč v anatomske dvorane nazor, da bi morala biti ženska trupla tako zagnjena kakor pri operacijah na živem telesu in nagi naj bi bili samo tisti deli, ki se jih študira, dokler je truplo celotno. Takrat si je nakopal le posmeh in nazvali so ga prenapeteža, zlasti ko je pri tem obsojal tudi znano Maxovo sliko »Anatom nad dekličjim truplom«, ki je v reprodukciji visela na steni anatomske dvorane, češ da je »nefrofilna« (kako rad bi bil preklical to besedo!). Šlo je takrat za mrtvo deklico, ki je bila zelo podobna deklici na sliki, in Jindra si je pridobil nekaj časten odstop le s tem, da je zahteval najsikrajnjo pieteto kot hvaležnost k nji, ki je umrla, da bi mogli študirati na nji. Seveda ni umrla zato; toda ne da se utajiti, da je usojeno vsem proletarcem, ki umrjejo v bolnici, da prinesejo to žrtev študentovskemu nožu. Jindra ni nikoli pozabil na František, odkoder izhaja.

Neko razmerje je bilo med onim mrtvecem v anatomiji in tole Jiřino. Gotovo je, da se je tudi nji zgodila krivica, ker jo je dr. Černý sugeriral, ker je pri njej zlorabil Sokratovo metodo, da bi jo pripravil do tega, da bi rekla, kar bi sicer sama od sebe ne bila rekla.

Vsi so se igrali s slabotno Psychino lučco — njen metulček je bil že davno odletel — Jiřina naj bi jo bila prevrnila.

In njene oči v trenutku, ko se je to zgodilo! Jindra jih zdaj vidi povsod, kako so gledale nanj morda le desetino sekunde, nanj najprej, preden so premerile ostale in uganile pobližajoči učinek njenega izreka, da se potem skrijejo.

Ali ni bilo preveč, da je ušel?

Saj vendar ni rekla neumnosti; saj to ni bilo tako nezmislno, ne, to je celo kazalo aksijom, ki je pričal, da ta vitka, rdeča filozofka nikakor ni neumno dekl. Napaka je bila samo v tem, da je prišla ostale pretirana nežnočnost in sramežljivost, prav ko naj bi se bil obrnil frivolni ton zabave v serioznega. In prvi, ki je zbežal, je bil on, Jindra, in kakor je v tem hipu jasno čutil, je to storil ravno zato, da bi pokazal svoj despekt. In sedaj mu je obvladala vse njegove misli in gleda v njegovo srce neodvračljivo s svojimi preplašenimi očmi.

Zadaj za reko se je oglašil vlak iz Prage v senci skalne stene, komaj viden, vozovi brez luči, prazni, toda na vsakem je bila videti velika bela lisa z velikim temnim križem. V Jindri se je zbudil memento vsega, na kar je pri Opalki za pol dneva pozabil.

Toda takoj se je Opalka zopet oglašila in po navigaciji se bliža korporativno k pristanu, med smehom in veselim govorom; bilo je videti, da se ji je zopet vrnilo njeno običajno občutje. In čudno, najglasnejši je bil zdaj oče, ki je bil prej tako molčeč. Gotovo meni, da se je Jindra že davno odpeljal s kakim prejšnjim parnikom.

Samo zato se je Jindra umaknil nekoliko v veliko, leseno, proti bregu odprto čakalnico.

Opalka, katere glasove je bilo mnogo prej slišati nego v temi razpoznavati njene člane, je korakala, v kolikor se je zdelo, paroma; prva je bila gospa Putova z dr. Černim, drugi dr. Pavák z gospodično Jiřino, roko v roki kakor ostali. Skupina Opalke je bila ena izmed poslednjih in se je priklonila k ostalim, ki so drle z mostiča postajališču parnika.

Blebetavi dr. Černý je izbral v svrhu svojega govora velik šopek olivovega cvetja, ki je mamljivo dišal iz gneče pred njim, in proglasil, da ima ta vonj silno rad, ker ga spominja na izvrstni sir, ki ga je nekoč jedel v Gervaixu; sir je že tekel in sploh ima vonj olive v estetski gnusno odlično mesto, kar naj si gospodična Jiřina kot estetka zapomni.

Gospa Putova ga je prekinila, rekoč, da ne spada on, strašilo, na prvo mesto; vzela je Jiřino Paváku, jo zavesila Černemu, sama pa je popadla lakt Jindre starejšega in izjavila, da pojdeti ona dva naprej kot atleta, da je zdaj konec besed in da nastopajo čini.

Res je bilo tako.

Na levi je vzplaval kakor iz dna reke velik parnik, težko sopihajoč, kakor bi vozil proti vodi; s prekanjenimi lučami je meril temno množico na bregu.